

navadi še mlade in čvrste v tem, ko so zakonske že večkrat slabe in izpite.

(Konec prih.)

V obrambo.

(Konec.)

Ako boš imel priliko, slavni bralec, oglej si podstrešne prostore na hramu vinorejske šole. Povsod boš imel priliko se prepričati dovolj, kako logično da je ondi gospodarstvo in „kako vtrjena da je znanost v onem zavodu in v njegovem ravnateljstvu.“

Kar je prejšnji ravnatelj Göthe z velikimi stroški nabavil, krasne steklene omare za pomologično zbirko, stojé sedaj zavržene in potrte po nemarnosti, a posamezni eksemplari sadja služijo za luksus nadzornikom, ako se jim ga zljubi, a učencem se vé, da se ne pokaže o tem ničesar. Dalje boš videl različne gospodarske stroje, orodja, pluge itd. te reči so se bile na kupile za drag denar, a sedaj jih je rja, ker jih ne morejo v praktičnem življenju rabiti. — Ako se letni dohodki vinorejske šole od stroškov odbijejo, ostane še vsako leto 14.559 fl. deficita in poravnati ga ima le zopet naš ubogi kmet.

Pri teh stroških, kateri zadevajo našega kmeta, bilo pa bi le pravično, ko bi se njegovim željam kaj ustreglo. Prašati si dovoljujem slavno ravnateljstvo, naj nam navede učence, koje je ta zavod izgojil. — koliko jih umno gospodari na svojih posestvih doma ter po nazorih slavnega zavoda, in koliko jih donáša barem tako nekš hasek deželi? Nobeden! Vsak gre v službo h graščinam, na velika posestva itd., ako jo le dobi kje. Izgojil pa se je vsak na deželne stroške, a ne na stroške drugih različnih magnatov. Kaj ima toraj ubog davkoplačilec? Znabiti dobi drevje, cepiče itd. zastonj, ali vsaj za znižano ceno? Ne! Od vsega tega nič. Ubogi kmet dobi še prej slabšo robo, kakor kdo drug, na znižano ceno že pa itak ni misliti. O tem se je imelo že slavno občinstvo čast prepričati iz pritožeb, ki so gg. dež. poslancem in slov. listom pribajale.

Ker nismo o „viničarskem kurzu“ mi nič omenjali, ne bomo se ozirali na izjavo, da je v njem poučni jezik slovenski. Sodbo javno izreči prepučamo taistim, koji so si imeli čast „viničarski kurs“ izkuševati. Vendar toliko omenimo, da naj ravnateljstvo vinorejske šole raje molí o svojem slovenskem poučevanju, ter se naj ne smeši po nepotrebem. Kar se pa tiče prvega in drugega letnika, v katerima se pomaga „po mogočnosti povsod slovenskim mladencem v lastnem jeziku,“ bodi to zadosti, da učitelj, ki uči takoimenovani „vorbereitungskurs“, ni niti sam slovenskega jezika dosti zmožen, in da torej veže, ko ga sila primora, v slovenščini take

otrobe skup, da bi človek lahko smeja počil. Ravno tako je z g. adjunktom, ki prednáša fiziko, kemijo in botaniko v drugem in gospodarstvo v tretjem letniku. S kakošnjim uspehom deluje toraj ta poduk na slovenske mladence, ki so izstopili le iz slov. ljudskih šol, to je po takem jasno, kakor beli dan.

Vzemimo n. pr. kemijo; ta je že tako posebi težko razumljiva in ako se prednáša še slovenskim mladencem v nemščini, katere so malo in slabo zmožni in vrh tega še prednášatelj niti besedice slovenski ne razumi, da bi jim vsaj težje reči pojasnil v slovenščini, je pač logičen dokaz, da je ves trud ničev! Toliko za sedaj, ako pa še želite, slavni „logikarji“, kaj več znati, oglasite se, mene bo zmiraj veselilo, z obilnim gradivom vam postreči!

Junior.

Gospodarske stvari.

Kako krmo varovati.

Vsak gospodar želi s krmo, kolikor mogoče, dolgo izhajati, vendar pa tudi tako krmiti živino, da bi od nje dobiček imel. Kdor ne zna umno krmiti, ima na tak način pri živinoreji vsako leto le zgubo, kjer bi lahko dobiček imel. Ova zguba ima razne uzroke, izmed katerih tukaj te-le navajamo.

Največa zguba je to, ako se sploh slaba živina redi. Pogosto seveda se slaba živina obilnejše krmi ravno iz tega namena, da bi se popravila. Ali kolikorkrat se mora gospodar prepričati, da se je živina le malo popravila, in da je krma le potrošena. Slaba živina ne obrača podane ji klaje v tak prid, kakor dobra. Slabo živinče doseže n. pr. še le v 3. letu toliko težo, kakor dobro že v 2. letu. Kdor slabo živino krmi, dela ravno tako, kakor ko bi krmo pod tržno ceno prodajal; tega pa vendar nihče ne bo rad storil. Skrbeti je torej za dobra plemena.

Drugi uzrok zgube je, ako se živina po zimi le pičlo krmi, samo toliko, da se preživi. Če ti živina spomladi ni tako rejena, kakor je bila oktobra, takrat si zimsko krmo toliko, kakor potratil. Kak dobiček imaš od nje! Misli si parni stroj, kakoršne imajo v tovarnah, ali kakoršne vidiš na železnicah. Če bi se pod kotlom parnega stroja le samo toliko kurilo, da bi se voda v kotlu zagreia, toliko pa ne, da bi hlapela in s svojim sopuhom parni stroj gonila, je gotovo vsa kurjava zastonj. Kadar voda že vreje, ni ji več veliko treba prikuriti, da preide v sopuh; in ravno to daje korist. Ako sopuha ni, so drva zapravljena in premog. Tako je tudi s klajo, ako se je samo toliko poklada, da se živinče preredi.

Tretji uzrok, da se mnogo klaje potрати,

je to, da nima po zimi živina dosti toplih hlevov. Od živine, katera zmrzuje, ne pričakuj koristi. Pri živini, katero zebe, služi vsa povžita hrana le v to, da nadomeščuje ovo toploto, katera živali iz trupla izpuhti; meso, mast, loj ali mleko pa se ne more zarezati. A žival, ki je na toplem, in kateri ni treba hrane potrošati za ogrevanje, se zamore pri enaki krmi prav dobro rediti. Kadar kuhaš zunaj na mrazu ti je treba veliko več drv, da bo voda zavrela, kakor na toplem ognjišču. Taka je tudi s krmljenjem zmrzujoče živine.

Da krma ne doseže zaželenega uspeha, je uzrok tudi to, ker se premalo ozira na različnost krme in različnost živine. Nekatera klaja ima namreč v sebi več takih tvarin, iz katerih postaja meso, druga več takih, iz katerih nastaja mast itd. Zato se mora hrana v pravih razmerah polagati. Tako ima n. pr. slama ali seno malo takih tvarin, iz katerih nastaja mast, in če bi krava celo zimo le tako krmo imela, in bodi si še v toliki meri, ne bo dobro rejena.

Lehko si pojasniš to, ako misliš na malto (mord). Malta mora biti sestavljena iz peska, apna in vode. Vsakega pa mora biti v pravi razmeri. Tako je treba tudi pri krmljenju gledati na te razmere. Tako bi bilo n. pr. zlo krivo, če bi se mladim živalim, ki še rastejo le turščica dajala. To bi bilo sploh pri vsaki živali zlo krivo. Drugačno hrano zahteva žrebe, kateremu se morajo mišice razvijati in krepčati, in drugačno tudi svinja, katera se ima pitati.

Tako bi se dalo še več uzrokov navesti, pa samo na to naj še opozorimo, da se lahko tudi z napravo priličnih jaslí mnogo krme pribrani, katero bi drugače živina poteptala, ali onesnažila.

„P. Ldwt.“

Sejmovi. Dne 12. avg. v Veržēju. Dne 14. avgusta na Ptujski gori. Dne 16. avgusta pri sv. Trojici v slov. gor. v Lembahu, v Sevnici, pri sv. Lovrencu na kor. žel., na Pobrežju pri Ptuj, v Jarenini, v Vuzenici in Rogacu. Dne 17. avgusta v Jarenini. Dne 18. avgusta v Slov. Gradcu. Dne 19. avgusta pri Mariji Devici v puščavi.

Dopisi.

Ormož. (Volilnega shoda) vdeležilo se je nad tristo mož, med njimi skoraj vsi župani našega okraja. Tudi duhovnikov bilo je mnogo navzočih, med njimi preč. gosp. dekan Schwinger. Podpredsednik, znani, požrtvovalni, neumorno delujoči naš domoljub, g. Dr. Ivan Geršak, odpre zborovanje govoreč, da „Sloga“ ne more boljšega naslednika B. Raiču najti, kakor je kanonik dr. Lavoslav Gregorec, ter njega priporočuje za kandidata.

Zatem poprime kandidat dr. Gregorec za besedo in razlaga blizu tako, kakor drugod

svoje politične nazore. Končajočemu zadoni živahno odobravanje in je njegova kandidatura z živio-klicanjem vzprejeta.

Stavi se mu več vprašanj. Prvič: V kateri klub ali zavezo poslancev namerava vstopiti? Odgovarja proseč, naj se mu to na prosto voljo da, kar se tudi odobri. Zbrani izrečejo željo, naj bi slovenski poslanci in dalmatinski vkup napravili jugoslovanski klub. Kandidat obeča na te želje prilično ozirati se, vendar sedaj takšen klub ni mogoč in tudi B. Raič je bil ud Hohenwarthovega kluba.

G. Vrtnik vpraša, je li res, da je minister Gautsch v Mariborskem duhovnišči prepovedal slovenska predavanja in kaj misli kandidat kot poslanec storiti? Kandidat odgovori: da njemu o takšnej zapovedi še ni znano nič, da pa hoče ministra javno v državnem zboru na odgovor izzvati; naša škofija je v ogromnej večini slovenska in bogoslovci se imajo marljivo vaditi in uriti v slovenskem jeziku, ker ga kot duhovniki zatem največ potrebujejo.

Izreče se želja, naj bi prenehalo sedanje kaznovanje starišev, če ti časih otroka v šolo ne pošljejo, ampak doma podržijo. Kandidat obeča, kedar bodo nemški konservativci šolsko vprašanje spravili na dnevni red, postopati, kakor se spodobi za katoliškega duhovna, slovenskega domoljuba in zastopnika kmetskih volilcev.

S trikratnim živio-klicem na svitlega cesarja zaključí predsednik zborovanje.

Sledilo je zatem prijazno razgovarjanje in vršile so se napitnice na kandidata, na duhovščino, na zopet od bolezní okrevajočega se predsednika „Sloge“ itd. Omenimo posebič le zdravice, katero je preč. g. dekan Schwinger napil g. dr. Geršaku prostavljajoč njegove velike zasluge domoljubne za Slovence, osobito kot prvoboritelja v Ormoži in njegovem okraji. Bog ga živi!

Da bode g. kanonik Gregorec izvoljen, o tem nihče več ne dvomi, pri nas dobi bržčas vse glase!

Iz Gradca. (Najhujša kazn.) Taka je za lažnjivca, če mora preklicati sam svojo laž. Zato smo čitali z veseljem v tukajšnji „Tagespošti“, („M. Z.“ še tega ni storila, čeravno je bila iste reči raznesla. Ured.), ki vedno grdi Slovence, da ni res, kar je bila poročala o gospodu županu Kumenskem. Ona je bila trolila po svetu, da je kaznovan imenovani župan z globo 20 gld., ker ni hotel prejeti nemškega dopisa. Sedaj je pa morala natisniti popravek in mora trkati tetica na svoja prsa in reči sama: „legala sem!“ — Da bi le posnemali vsi župani slovenski Kumenskega in poslali vsak čas popravek, kmalu bi si ne upali več lažiliberálni listi lagati tako nesramno. — Pa še drugo. Omenjena tetica je pridigavala